

IAEVG

Etiska riktlinjer

**International Association
for Educational and
Vocational Guidance**

International Association for Educational and Vocational Guidance (IAEVG) erbjuder globalt ledarskap och verkar för vägledning genom att främja etiska principer, social rättvisa och god praxis världen över. Målet är att utbildnings-, studie- och karriärvägledning samt rådgivning ska vara tillgänglig för alla medborgare och tillhandahållas av kompetenta och kvalificerade yrkesutövare.

Godkänd av IAEVG:s styrelse den 14 oktober 2025

Publicerad: november 2025

Svensk version publicerad i oktober 2026

Översatt av: Kicki Häggblom

© 2025 Internationella föreningen för utbildnings- och yrkesvägledning (IAEVG)
iaevg.com

Alla rättigheter förbehållna. Detta dokument kan återges och distribueras för utbildnings- och professionella ändamål med lämplig tillskrivning till IAEVG. Kommersiell användning kräver skriftligt tillstånd från IAEVG.

Föreslagen källa: International Association for Educational and Vocational Guidance. (2025). IAEVG Ethical Guidelines. <https://iaevg.com/ethical-guidelines>

Innehåll

INLEDNING	4
Ramverk för etisk praktik.....	5
ETISKA RIKTLINJER.....	7
1. Etiskt ansvar gentemot kunder	7
2. Etiskt ansvar gentemot kollegor och professionella medarbetare	8
3. Etiskt ansvar gentemot regering, arbetsgivare, samhällsorganisationer och samhällsmedlemmar	9
4. Etiskt ansvar gentemot teori och forskning	10
5. Etiskt ansvar vid användning av digitala teknologier (inklusive AI)	10
6. Etiskt ansvar för professionellt lärande och utveckling	11

INLEDNING

International Association for Educational and Vocational Guidance (IAEVG) verkar för att utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning världen över erbjuds av kompetenta och professionellt erkända yrkespersoner. IAEVG:s medlemmar värnar om människors värdighet, frihet och integritet när beslut om livslångt lärande, arbete och karriär fattas. Människor i alla åldrar förväntar sig, förbereder sig för, möter och hanterar förändringar i samhället, på arbetsmarknaden och arbetsplatser. Social rättvisa utgör grund för stödet till kunder och allmänheten, och för att forma de organisatoriska strukturer där utbildnings- och vägledningstjänster erbjuds.

IAEVG-medlemmar inser att utbildnings- och yrkesbeslut samt karriärutveckling har en påverkan som sträcker sig bortom individen, till familjer, omgivning samt samhälle och miljö. Nationella och globala ekonomier, kulturella traditioner och kontexter samt arbetsmarknadens struktur påverkar möjligheter och begränsningar relaterade till karriärvägar, beslut, försörjning och hållbara karriärer. Således spelar IAEVG-medlemmar nyckelroller i att påverka sociala diskurser i sina arbetsmiljöer och nätverk som formar karaktären av riktlinjer, tjänster, teorier, vägledningsverktyg och tekniker samt resurser som finns tillgängliga för kunder och allmänheten. Med den snabba teknologiska utvecklingen och den ökande integrationen av artificiell intelligens (AI) i utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning måste medlemmarna också ta hänsyn till dess etiska konsekvenser, inklusive rättvisa, transparens, jämlikhet och skydd av kunders autonomi och integritet.

IAEVG:s medlemmar är engagerade i en pågående process för att definiera och omdefiniera tjänster och mål för organisationer som arbetar med utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning. IAEVG:s etiska riktlinjer stödjer medlemmarnas yrkesverksamhet och kundernas rätt till tjänster av hög kvalitet.

Ramverk för etisk praktik

Etik är den moral och de principer som styr yrkesutövarnas beslutsfattande, handlingar och professionella praktik. IAEVG:s medlemmar har ett ansvar att skydda sina kunder, yrket och andra yrkesverksamma, och IAEVG:s etiska riktlinjer utgör en referensram och resurs för att vägleda professionellt handlande i praktiken.

IAEVG:s etiska riktlinjer stödjer medlemmarna i deras professionella yrkesutövning. IAEVG:s medlemmar förbinder sig till en medveten och avsiktlig tillämpning av etiska normer för professionellt handlande i praktiken.

Riktlinjerna fungerar som referensram för:

- (a) att handla och fatta etiska beslut som individuella yrkesutövare,
- (b) att planera organisationspolicyer och tjänster,
- (c) att informera allmänheten om vilka standarder som kan förväntas av professionell praxis och yrkesutövning,
- (d) att utgöra grund för självutvärdering, kollegial utvärdering och tillsyn i syfte att säkerställa kvaliteten i tjänsterna, samt
- (e) att främja och söka organisatoriskt stöd för professionell utveckling.

De etiska riktlinjerna identifierar grundläggande mål för etiskt handlande och kan stimulera IAEVG-medlemmarnas professionella utveckling. Eftersom IAEVG är en internationell förening, kan riktlinjerna inte täcka alla etiska dilemman som IAEVG-medlemmar möter i sina nationella eller kulturella sammanhang. Medlemmarna uppmuntras därför att använda riktlinjerna för att skapa etiska riktlinjer i sina lokala professionella föreningar och nationella sammanhang.

De etiska riktlinjerna är indelade i sex breda områden som beskrivs nedan:

- 1) Etiskt ansvar gentemot kunder
- 2) Etiskt ansvar gentemot kollegor och professionella medarbetare
- 3) Etiskt ansvar gentemot regering, arbetsgivare, samhällsorganisationer och samhällsmedlemmar
- 4) Etiskt ansvar för teori och forskning
- 5) Etiskt ansvar för användningen av digitala teknologier (inklusive AI)
- 6) Etiskt ansvar för professionellt lärande och utveckling

Figur 1. Struktur för IAEVG:s etiska riktlinjer

Anmärkning: I detta dokument avser "digitala teknologier" alla teknikmedierade verktyg, plattformar och system som används i vägledningspraxis, inklusive men inte begränsat till onlineplattformar, sociala medier, mobilapplikationer, webbaserade verktyg, IKT-system, telefontjänster, radioprogram och artificiell intelligens.

ETISKA RIKTLINJER

1. Etiskt ansvar gentemot kunder

- a) **Transparens och informerat samtycke:** Förklara tydligt mål för tjänster, metoder och sekretessgränser. Informera kunden om datasäkerhetspraxis inom alla tjänsteleveransmetoder, inklusive vid användning av digitala teknologier.
- b) **Undvikande av intressekonflikter:** Uppge eventuella dubbla roller eller relationer som kan äventyra kundens intressen eller professionell objektivitet.
- c) **Respekt för värdighet och självständighet:** Upprätthåll kundens värdighet, självbestämmande och sekretess.
- d) **Holistiskt tillvägagångssätt:** Ta hänsyn till kundens sammanlänkade utbildningsmässiga, yrkesmässiga, personliga och sociala situationer på ett integrerat och balanserat sätt.
- e) **Kulturell känslighet och inkludering:** Undvik att påtvinga personliga värderingar, respektera mångfald och utmana diskriminering.
- f) **Engagemang för social rättvisa:** Arbeta för jämlik tillgång till utbildnings-, yrkes- och karriärvägledningstjänster och möjligheter.
- g) **Motstånd mot förtryck:** Utmana aktivt diskriminering och strukturella ojämlikheter inom ramen för yrkesutövning. Övervaka och åtgärda algoritmiska skevheter i AI-applikationer.
- h) **Professionell granskning vid användning av digital teknik:** Använd omdöme och granska professionellt alla digitala teknikstödda tjänster för att säkerställa att de är grundade i teori och forskning. Var transparent om digitala teknologiers roll och säkerställ att kunden förstår deras användning och begränsningar.
- i) **Etisk användning av digital teknik och AI:** Säkerställ ansvarsfulla och rättvisa metoder för att förhindra att ojämlikheter eller fördomar förstärks. Ta ställning till etiska frågor, inklusive datavaliditet, säkerhet, samtycke och algoritmisk rättvisa.

- j) **Ansvarsfull användning av digital teknik och AI:** Använd validerade verktyg och tekniker som är lämpliga för kontext och kundbehov, och vars processer lätt kan förstås, förklaras och följas upp.
- k) **Etisk bedömning:** Använd kulturellt relevant och validerad bedömning och förklara resultaten tydligt. Säkerställ transparens och noggrannhet i alla bedömningsrutiner.
- l) **Representation av kompetens:** Presentera kvalifikationer och erfarenhet korrekt och undvik vilseledande påståenden.
- m) **Verksamhetsområde och remiss:** Arbeta inom professionella ramar och hänvisa kunden vidare när behoven överstiger den egna kompetensen eller när kunden utgör en fara för sig själv eller andra. Sök vägledning från en kvalificerad handledare när det finns tvivel om den nödvändiga expertisen.
- n) **Transparens i självständig praktik:** Var tydlig med avgifter och kostnader samt respektera immateriella rättigheter. Säkerställ att etisk praxis går före ekonomiska intressen.

2. Etiskt ansvar gentemot kollegor och professionella medarbetare

- a) **Samarbete och samverkan:** Bygg starka professionella relationer för att förbättra och erbjuda optimala utbildnings-, yrkes- och karriärvägledningstjänster.
- b) **Transparent tjänsteleverans:** Informera kollegor om sekretess, integritet och dataskyddskrav, särskilt vid användning av digitala teknologier (inklusive AI).
- c) **Ansvarsfull informationsdelning:** Dela korrekt och kontextuellt relevant information med respekt för sekretessen. Säkerställ att AI-genererade insikter tillämpas etiskt och transparent.
- d) **Etiskt ansvarstagande:** Stöd implementeringen av etiska riktlinjer och var en modell för etiskt handlande i praktiken.
- e) **Hantera oro kring kollegors beteende:** Ta upp etiska frågor genom direkt dialog eller lämpliga institutionella kanaler.
- f) **Etisk konsultation:** Sök konfidentiellt stöd när du står inför etisk oklarhet, till exempel från handledare, kollegor eller yrkesföreningar.
- g) **Konsultera specialister:** Sök specialistkonsultation när dilemman rör särskilda kundgrupper eller digital teknik (inklusive AI).

3. Etiskt ansvar gentemot regering, arbetsgivare, samhällsorganisationer och samhällsmedlemmar

- a) **Polycymedvetenhet:** Håll dig informerad om relevanta nationella, regionala, lokala och organisatoriska policyer gällande utbildning, ungdomstjänster, sysselsättning och inkludering som påverkar vägledningspraxis.
- b) **Samhällsengagemang:** Samarbeta både inom och utanför karriärsektorer med föräldrar, vårdnadshavare, äldre, samhällsledare, yrkesverksamma och para-professionella som påverkar karriärrelaterade beslut och tillgång till tjänster.
- c) **Förespråkande för jämlik tillgång:** Identifiera hinder och förespråka inkluderande policyer och praxis som säkerställer tillräcklig tillgång till utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning.
- d) **Motverka digitala klyftor:** Främja rättvis tillgång till digitala teknologier och förebygg algoritmiska skevheter i digitala plattformar och AI-drivna system.
- e) **Engagemang i offentlig politik:** Främja utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning som ett heltäckande stöd för karriärutveckling som sträcker sig bortom enbart jobbförmedling. Utmana policyer som begränsar servicekvalitet eller kundmöjligheter.
- f) **Främjande av professionalism:** Öka allmänhetens medvetenhet om de kvalifikationer, etiska standarder, färdigheter och kompetenser som krävs för högkvalitativa vägledningstjänster.
- g) **Arbetsplatssamarbete:** Samarbeta med arbetsgivare i utvecklingen av möjligheter, inklusive respektfulla och säkra arbetsplatser som investerar i utbildning för att stärka medarbetarnas karriärutveckling och professionella färdigheter.
- h) **Kunskapsproduktion och policybidrag:** Delta i forskning, utvärderingar och policyutvecklingsinitiativ som främjar kunskapsområdet utbildnings-, yrkes- och karriärvägledning.

4. Etiskt ansvar gentemot teori och forskning

- a) **Etiska forskningsmetoder:** Genomför forskning enligt erkända etiska och organisatoriska standarder. Säkerställ sekretess och inhämta informerat samtycke.
- b) **Teori- och forskningsbaserad praktik:** Använd teoretisk och forskningsbaserad kunskap för att förbättra tjänster och vägledande insatser. Använd praktikinsikter för att informera och bidra till forskning och teoriutveckling.
- c) **Forsningskommunikation och spridning:** Dela resultat på tydliga och tillgängliga sätt med deltagare, intressenter, kollegor, föreningar, beslutsfattare och allmänheten så att de kan förstå och tillämpa resultaten. Främja yrket genom effektiv forskning, kommunikation och spridning.
- d) **Digital teknik i forskning:** Följ erkända etiska standarder för användning av digitala teknologier (inklusive AI) i forskning.
- e) **Aktivt forskningsdeltagande:** Delta i forskningsaktiviteter som deltagare, samarbetspartners eller medverkande när det är lämpligt, och främja pågående samarbete mellan praktiker och forskare.

5. Etiskt ansvar vid användning av digitala teknologier (inklusive AI)

- a) **Tekniska verktyg, bedömning och urval:** Utvärdera digitala teknologier (inklusive AI) utifrån deras etiska efterlevnad, effektivitet och lämplighet innan implementering i vägledningspraxis.
- b) **Informerat samtycke och transparens:** Förklara tydligt hur digitala teknologier (inklusive AI) kommer att användas, inhämta uttryckligt samtycke och ge kunder möjlighet att tacka nej. Avslöja AI-användning, förklara resultat tydligt och klargör systembegränsningar, inklusive potentiella skevheter och hallucinationer.
- c) **Dataskydd och integritet:** Implementera robusta dataskyddsåtgärder och säkerställ att kundernas integritet skyddas.
- d) **Professionell kompetens:** Upprätthåll och utveckla de kompetenser som krävs för att använda digitala teknologier (inklusive AI och integritetspolicier)

ansvarsfullt, med beaktande av teknikens möjligheter, begränsningar och etiska implikationer.

- e) **Professionellt omdöme:** Behåll det professionella ansvaret i alla utbildnings-, yrkes- och karriärvägledningstjänster och undvik ett alltför stort beroende av automatiserat beslutsfattande.
- f) **Digital jämlikhet och inkluderande tillgång:** Förespråka rättvis tillgång till digitala teknologier och resurser. Verka för att minska digitala klyftor och förebygga digitalt utanförskap bland sårbara och marginaliserade grupper.
- g) **Motverka skevheter och främja rättvisa:** Övervaka och vidta aktiva åtgärder för att utmana orättvisa skevheter i digitala plattformar och AI-system.
- h) **Digital teknik i forskning:** Säkerställ etisk användning av digitala teknologier (inklusive AI) i forskning, enligt erkända standarder för samtycke, rättvisa och noggrannhet.
- i) **Digitalt läskunnighetsstöd:** Stöd kunder i att utveckla digital läskunnighet, kritiskt tänkande och förmågan att utvärdera digital och AI-genererad information.
- j) **Professionellt samarbete:** Säkerställ etisk informationsdelning och transparens vid användning av digitala plattformar (inklusive AI) för professionellt samarbete.
- k) **Regelefterlevnad:** Anpassa praxis och organisationspolicyer till tillämpliga standarder, regler och styrningsramverk.

6. Etiskt ansvar för professionellt lärande och utveckling

- a) **Kontinuerlig professionell utveckling:** Delta i livslångt lärande och upprätthåll professionella kvalifikationer genom kontinuerlig utbildning och professionell utveckling.
- b) **Nätverksdeltagande:** Delta i professionella nätverk som formar utvecklingsmöjligheter och påverkar yrkets tillgängliga resurser.
- c) **Etisk reflektion:** Reflektera över personliga värderingar och föränderliga sociala, kulturella och politiska kontexter som påverkar yrkespraktiken.
- d) **Teknik- och hållbarhetsintegration:** Reflektera över hur digitala teknologier kan stödja eller skada principer för jämlikhet, rättvisa och hållbarhet.

- e) **Kompetensbevarande:** Upprätthåll uppdaterad kunskap om bedömningsmetoder, informationsresurser, teorier, praxis (inklusive teknologier) samt lokala, regionala, nationella och globala policyer.
- f) **Digital kompetens:** Upprätthåll digital kompetens och läskunnighet, förstå kapaciteter och begränsningar hos befintliga och framväxande teknologier, följ utvecklingen av regelverk och säkerställ att verksamheten även fortsättningsvis är kundcentrerad.
- g) **Handledning och kollegialt stöd:** Delta i regelbunden handledning när det är möjligt, och erbjud och delta i kollegialt stöd och konsultation när formell handledning inte är tillgänglig.

INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR
EDUCATIONAL AND VOCATIONAL GUIDANCE

<https://iaevg.com>